

ศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ
วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ
Art of Using Language in Sukhothai Local Literature: Phra Ruang
Phra Lue Legendary Sukhothai Heroes by Mr. Kiang Chamni

ชูศักดิ์ เข้มมงคลศิริ^{1*}, ทรงภพ ขุนมธุรส² และชญาตี เगरังซี่³
Chusak Khemmongkhonsiri^{1*}, Songphop Khunmathurot² and Chayatee Ngourangsi³

(Received: Feb. 7, 2024; Revised: Apr. 10, 2024; Accepted: Apr. 11, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัย เรื่อง ศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ หนังสือ เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ผลการวิจัย พบว่า วรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ มีศิลปะการใช้ภาษาสามารถจำแนกได้ จำนวน 10 ประเภท ได้แก่ การใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำเรียกขาน การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ และสัทพจน์ ลักษณะเด่นเฉพาะตัว คือ การใช้ภาษาถิ่นสุโขทัยได้อย่างเหมาะสม การเลือกใช้คำที่มีความน่าสนใจ แสดงให้เห็นว่าวรรณกรรมเรื่องนี้มีศิลปะการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดอารมณ์ในการอ่าน เป็นเอกลักษณ์ทางภาษาของจังหวัดสุโขทัยกับภาษากลาง ทำให้สามารถอ่านเข้าใจได้ง่าย และยังสอดแทรกข้อคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะข้อคิดทางด้านการพูด การสื่อสาร ซึ่งลักษณะการใช้ภาษาทั้งหมดนี้ทำให้เกิดจินตภาพที่สอดคล้องกับสาระสำคัญของเรื่อง

คำสำคัญ: ศิลปะการใช้ภาษา วรรณกรรมท้องถิ่น พระร่วงพระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน

¹ โรงเรียนบ้านวังตะคร้อ (ธนาคารกรุงเทพ 5), สุโขทัย 64210

Ban Wang Takhor (Bangkok Bank 5) School, Sukhothai 64210 Thailand

*Corresponding author, e-mail: chkhemmongkhonsiri@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Naresuan University, Pitsanulok 65000 Thailand

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก 65000

Faculty of Education, Naresuan University, Pitsanulok 65000 Thailand

ABSTRACT

The research article on the art of language use in Sukhothai local literature, titled "Phra Ruang Phra Lue, the Legendary Sukhothai Hero" by Mr. Kiang Chamni, aims to study and analyze the art of language use in this specific literary work. The research tool was the book "Phra Ruang Phra Lue, the Legendary Sukhothai Hero." The results of the research found that the local Sukhothai literature by Mr. Kiang Chamni demonstrates the art of language use, which can be classified into 10 types: the use of the Sukhothai dialect, repeated words, double words, colloquial words, foreign language words, simile, personification, hyperbole, and axioms. The unique highlight is the appropriate and interesting use of the Sukhothai language, showing that this literature has the art of language that creates enjoyment in reading. It is the provincial language of Sukhothai, which is easy to read and understand. The literature also includes insights that can be applied in everyday life, particularly in speech and communication. All of these language features create an image that is consistent with the essence of the story.

Keywords: Art of using language, Local literature, Phra Ruang Phra Lue Legendary, Sukhothai Heroes

บทนำ

การใช้ภาษาไทยอย่างมีศิลปะ เป็นความสามารถของผู้เขียนหรือผู้สื่อสารในการใช้ภาษาได้อย่างมีความไพเราะ สละสลวย น่าอ่านและน่าฟัง มีความเหมาะสมกับกาลเทศะ ทำให้ผู้อ่านหรือผู้รับสารเกิดความน่าเชื่อถือและประทับใจในการสื่อสาร ซึ่ง มนชิตา หนูแก้ว (2562, น. 14) อธิบายว่า ศิลปะการใช้ภาษา เป็นการใช้ภาษาในการเขียนงานที่มีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากภาษาที่ใช้สื่อสารโดยทั่วไป เมื่อได้ฟังหรืออ่านภาษาแล้ว ผู้อ่านจะเกิดการแสดงออกทางความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการ ซึ่งการใช้ภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในงานเขียน งานประพันธ์ประเภทต่างๆ เพราะเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดและเรื่องราว นักเขียนแต่ละคนมีลีลาในการใช้ภาษาที่แตกต่างกันและมีแบบเฉพาะของตนเอง การศึกษาการใช้ภาษา พิจารณาได้จากการใช้คำความเปรียบและรูปแบบของประโยค ลีลาการใช้สำนวนภาษาจะแสดงให้เห็นน้ำเสียง หรือท่าทีของผู้แต่งในลักษณะต่างๆ

ภัทรสุดา นาคสุข (2564, น. 61) กล่าวว่า การเขียนงานวรรณกรรมท้องถิ่น เป็นการเขียนหรือแต่งจากเรื่องราวที่สร้างขึ้นโดยคนในท้องถิ่น เพื่อให้อ่านหรือเล่าสู่กันฟังในรูปแบบวรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะหรือการเล่าเรื่องจากปากต่อปาก ภาษาและฉันทลักษณ์ที่ใช้

ในการแต่ง ขึ้นอยู่กับความนิยมของท้องถิ่น มีลักษณะแตกต่างจากวรรณกรรมแบบฉบับ และมีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับหลักความเชื่อทางศาสนาและแสดงถึงเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น

วรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย มีผู้ที่เรียบเรียงไว้หลากหลายเรื่องราวและหลากหลายสำนวน หนึ่งในผู้ที่เรียบเรียงนั้น คือ นายเคียง ขำนิ ครูผู้ได้รับรางวัล “ครูขวัญศิษย์” รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้า มหาจักรี ปี 2564 ซึ่ง เคียง ขำนิ (2565, น. 170) ได้ทำการเรียบเรียงเรื่องราววรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน และยังมีอีกหลายผลงานซึ่งเป็นที่รู้จักในจังหวัดสุโขทัย เช่น เพลง “กินปลาบ้านกง” เพลง “สุโขทัยไม่ระทม” เพลง “ระบำสักการะ พระแม่ย่า” เป็นต้น

“พระร่วง” วีรบุรุษผู้มีวาจาอันศักดิ์สิทธิ์ พูดสิ่งใดย่อมเกิดผลหรือมีความเป็นไปได้ตามสิ่งที่พูด คนโดยทั่วไปอาจจะนึกถึงพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเป็นอันดับแรก และพระร่วงรางปืน ซึ่งถือเป็นพระเครื่องที่มีชื่อเสียงดังที่มาราคาแพง แตกกรจากเมืองสวรรคโลก เป็นอันดับสอง ที่เป็นดังนี้ เพราะว่าคนสุโขทัยโดยทั่วไปต่างเชื่อกันว่าพระร่วง คือ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย วีรบุรุษซึ่งเป็นบุคคลที่เคยสร้างวีรกรรมไว้ในอดีต สามารถกอบกู้บ้านเมืองของคนไทย โดย เคียง ขำนิ (2565, น. 5-7) กล่าวว่า ปัจจุบัน ในสายตาด้านประวัติศาสตร์ เรื่องราวของพระร่วง ยังหาข้อพิสูจน์อย่างชัดเจนไม่ได้ว่าแท้ที่จริงแล้วพระร่วงคือใคร ใช้พ่อขุนรามคำแหงมหาราชหรือไม่ มีที่มาอย่างไร และเชื่อถือในทางประวัติศาสตร์ได้หรือไม่ ดังนั้น ประเด็นของพระร่วงนี้ จึงตกเป็นประเด็นที่ต้องทำการศึกษาและหาข้อพิสูจน์ต่อไป ซึ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับคำถามที่ว่า “พระร่วงคือใคร” นายเคียง ขำนิ ผู้เรียบเรียงเรื่องราววรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัย ได้สรุปเป็นแนวคิดที่ผ่านการวิเคราะห์ และตีความตามแบบฉบับของตนเองว่า “พระร่วง” เป็นบุคคลผู้เป็นวีรบุรุษและมีตัวตนจริงทางประวัติศาสตร์ เป็นผู้นำทางสังคม เป็นสัญลักษณ์ของผู้รู้ และความเป็นปราชญ์ มิใช่บุคคลที่ถูกสมมติขึ้น เพียงแต่พระร่วงในยุคแรกเริ่มได้ชี้เฉพาะไปที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่พระร่วงเป็นชื่อสามัญนามแบบสงวนลิขสิทธิ์ของผู้ปกครองเมืองสุโขทัย (กษัตริย์) เท่านั้น และเมื่อกษัตริย์สุโขทัยมีหลายพระองค์ พระร่วงก็ย่อมมีหลายพระองค์ เมื่อพระร่วงมีหลายพระองค์ก็ย่อมมีหลายวีรกรรม บุคลิกภาพของพระร่วงองค์ใดโดดเด่น พระร่วงองค์นั้นก็ย่อมเป็นที่จดจำกว่าองค์อื่นๆ และผู้คนรุ่นหลังก็พร้อมจะโอนวีรกรรมใดๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังให้กับพระร่วงที่โดดเด่นนั้นอย่างเต็มใจด้วย และยิ่งคนโบราณได้ส่งต่อเรื่องราวของท่านในแบบมุขปาฐะ คือ เล่ากันจากปากต่อปาก จากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งผู้เล่าแต่ละคนก็มีจินตนาการที่ไม่สิ้นสุด ดังนั้น เรื่องราวของพระร่วง มนุษย์ธรรมดาที่ไม่ธรรมดา จึงค่อยๆ กลายเป็นเรื่องราวของเทวดาอย่างที่เรารู้ในปัจจุบันไปในที่สุด

เรื่องราววรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ขำนิ นั้น เป็นการเรียบเรียงในแบบฉบับของนายเคียง ขำนิ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว เนื้อหา

ในเรื่อง พบว่า มีศิลปะการใช้ภาษาที่น่าสนใจ การใช้คำและภาษาอันเกิดจากลีลาของผู้แต่ง แสดงให้เห็นถึงความงดงามทางภาษา เป็นการถ่ายทอดเรื่องราววรรณกรรมที่ทำให้ผู้อ่านเกิดอรรถรสในการอ่าน มีความเข้าใจคล้อยตามจนสามารถสร้างจินตภาพตามเนื้อหาที่ได้อ่านออกมาได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ ในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เอกสารด้วยนิทานวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย โดยใช้ศิลปะการใช้คำและภาพพจน์ ของพรทิพย์ วนรัฐีกาล (2553) ในการวิเคราะห์ศิลปะการใช้ภาษา ประกอบด้วย 1) การใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย 2) การใช้คำซ้ำ 3) การใช้คำซ้อน 4) การใช้คำเรียกขาน 5) การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ 6) อุปมา 7) อุปลักษณ์ 8) บุคลาธิษฐาน 9) อติพจน์ และ 10) สัทพจน์

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ มีขอบเขตในการวิจัยแบ่งเป็น ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ศึกษาศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ และขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล คือ รวบรวมข้อมูลมาจากหนังสือ เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน จำนวน 55 บทอ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลเอกสารและแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมและศึกษาเอกสารจากกลุ่มตัวอย่าง คือ หนังสือ เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ และการรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศิลปะการใช้ภาษา

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้านการใช้ศิลปะการใช้ภาษา โดยมีเครื่องมือในการวิจัย คือ หนังสือ เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป การสรุปผลและอภิปรายผล โดยเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ศิลปะการใช้ภาษา เป็นการใช้อย่างมีศิลปะ การแสดงออกของงานเขียนหรือวรรณกรรม ให้มีความน่าสนใจ แสดงถึงการมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการสื่อสารของผู้เขียน ที่จะให้ผู้อ่านรับรู้ ว่างานเขียนหรือวรรณกรรมที่เขียนนั้นมีอรรถรสมากน้อยเพียงใด สามารถโน้มน้าวผู้อ่านให้เกิดอารมณ์ และเข้าใจในวรรณกรรมที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารหรือไม่ การใช้ภาษาที่สื่อความหมายได้ดี ผู้ใช้ภาษา จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องตามความหมายและการใช้ประโยคที่ถูกต้องตามหลัก ไวยากรณ์จึงจะสามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจน และสมเกียรติ วัฒนาพงษากุล และวสันต์ รัตนโกศา (2559, น. 16) กล่าวว่า ศิลปะการใช้ภาษา เป็นฝีมือด้านการใช้ภาษาที่มีมากกว่าการใช้ภาษา สื่อสารตามปกติทั่วไป เพราะคำนึงถึงความไพเราะของภาษา การแสดงอารมณ์ ที่ละเอียดอ่อนมากกว่า ซึ่งความสำคัญของศิลปะการใช้ภาษา คือ มีผลต่อจิตใจของผู้รับสาร สามารถโน้มน้าวใจผู้รับสารได้อวด ภูมิรู้ด้านภาษา ทำให้เห็นความรุ่มรวยของภาษาไทย

วรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นของจังหวัดสุโขทัย เรื่องราวความเป็นมาของเรื่องส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับ พระร่วง ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง โดยศิลปะการใช้ภาษาที่ปรากฏในเรื่องนั้น มีทั้งหมด 10 ประเภท ดังนี้

1. การใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย

ภาษาสุโขทัยหรือภาษาถิ่นสุโขทัย วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (2565, น. 447) อธิบายว่า ภาษาสุโขทัยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น คือ สำเนียงในการออกเสียงหรือที่เรียกว่าเสียงเหน่อ คือ การออกเสียงเพี้ยนไปจากสำเนียงภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง การใช้ภาษาถิ่นที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

ดั่ง

“...ยอดเจดีย์องค์ที่เจ้าร่วงไปนั่งหลบแดด รวมทั้งยอดเจดีย์อีกหลายองค์ในบริเวณนั้น ต่างโน้มเอียงคด **ดั่ง** ไปหมดทุกๆ องค์ ทั้งนี้ก็เพื่อบังแดดให้เจ้าร่วงเด็กน้อยนั่นเอง...”

(พระร่วง (น้อย) เข้าเมืองสุโขทัย, น. 19)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย คือ คำว่า “ดั่ง” ในภาษาถิ่นสุโขทัย วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (2565ก, น. 35) พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย ให้ความหมายคำว่า “ดั่ง” หมายถึง โค้งหรือนูนหรือแอ่นจากแนวหรือระดับ, คด, นูน, โกง

กระบวก

“...พระร่วงพบร่องรอยของปลาตกคลัก จนชี้โคลนเป็นพรวดอยู่ แต่ภายใน **กระบวก** นั้น พระร่วงหาได้พบปลาเล็กปลาน้อยหลงเหลืออยู่แล้ว...”

(ปลาไหลพระร่วง, น. 39)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย คือ คำว่า “กระบวก” ในภาษาถิ่นสุโขทัย วัฒนชัย หมั่นยิ่ง (2565ก, น. 35) พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย ให้ความหมายคำว่า “กระบวก” หมายถึง แอ่งน้ำขนาดเล็ก กว้างประมาณ 2-3 คืบ

2. การใช้คำซ้ำ

คำซ้ำ เป็นคำเดียวกันที่กล่าวหรือออกเสียงซ้ำกัน วิเชียร เกษประทุม (2558, น. 61) อธิบายว่า เป็นคำที่เกิดจากการซ้ำเสียงคำเดียวกันตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป เพื่อทำให้เกิดคำใหม่ ได้รับความหมายใหม่ และคำที่มีเสียงซ้ำกันนั้นต้องทำหน้าที่อย่างเดียวกัน เวลาเขียนจะใช้เครื่องหมายไม้ยมกแทนคำที่ซ้ำ

ตัวอย่าง การใช้คำซ้ำที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

แท้ ๆ

“...ไธ่ถึง ใครหนอใครมันช่างลับเพร่า มันช่างใจดำ**แท้ ๆ** ไฉนมันมาทำลูกหล่นลูกร่วง อยู่ตรงนี้แล้วเนี่ย หน้าตารักก็น่าเกลียดน่าชัง”

(พระร่วงลูกใคร (สำนวนที่ 1), น. 11)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำซ้ำ คือ คำว่า “แท้” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 586) ให้ความหมายของคำว่า “แท้” หมายถึง แปลว่า ล้วนๆ ไม่มีอะไรเจือปน และคำว่า “แท้ๆ” หมายถึง จริงๆ, ยิ่งนัก, จริงทีเดียว ส่วนข้อความ “มันช่างใจดำแท้ๆ” เป็นการใช้คำซ้ำ เพื่อเน้น ให้ความหมายทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพว่า บุคคลนั้นมีความใจดำจริงๆ

ขี้ๆ

“...ถ้าใครเด็ดใบเด็ดดอกหักกิ่งก้านของมันมา**ขี้ๆ** แล้วดม มันจะมีกลิ่นเหม็นเหมือน กลิ่นขี้ยังงั้นเลยทีเดียว”

(พระร่วงปวดท้องซีกกับไม้เซ็ดตุตพระร่วง, น. 35)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำซ้ำ คือ คำว่า “ขี้” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 172) ให้ความหมายของคำว่า “ขี้” หมายถึง ใช้มือ เท้า หรือเล็บ เป็นต้น บีบๆ ให้แหลก ละเอียดเมื่อเติมคำว่า ขี้ๆ เข้าไป เป็นการใช้คำซ้ำเพื่อเน้นความหมายทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพว่า การเด็ดดอกหักกิ่งก้านมา**ขี้ๆ** นั้น ทำให้วัตถุนั้นแหลกละเอียดจริงๆ

3. การใช้คำซ้อน

คำซ้อน เป็นการสร้างคำอีกรูปแบบหนึ่ง รสริน ดิษฐบรรจง (2555, น. 32) อธิบายว่าเป็นคำประสมชนิดหนึ่ง ซึ่งเอาคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกันมาซ้อนกัน เพื่อให้ ความหมายของคำนั้นชัดเจนยิ่งขึ้น หรือนำคำที่เสียงใกล้เคียงกันมาซ้อนกันเพื่อให้ออกเสียงได้สะดวก มีความไพเราะ

ตัวอย่าง การใช้คำซ้อนที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ขำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

พี่น้อง

“...ขณะที่พระร่วงกำลังคิดอยู่ว่าจะทำไงดีหนอ บังเอิญสายตาก็แลเห็นกระท่อมของตายาย คู่หนึ่งอยู่ลิบๆ สอง**พี่น้อง**เลยดีใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อมีกระท่อมก็ย่อมมีคน และมีคนก็ย่อมมีน้ำ...”

(พระร่วงทิวน้ำ, น. 43)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำซ้อน คือ คำว่า “พี่น้อง” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 839) ให้ความหมายของคำว่า “พี่” หมายถึง ผู้ร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกันและเกิดก่อน, ผู้ที่มีศักดิ์เสมอพี่ และคำว่า “น้อง” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 611) ให้ความหมายของ คำว่า “น้อง” หมายถึง ผู้ร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกันและเกิดทีหลัง, เรียกคนที่มีอายุคราวน้อง

เมื่อนำมาซ้อนกัน คำว่า “พี่น้อง” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 839) ให้ความหมายของคำว่า “พี่น้อง” หมายถึง ผู้เกิดร่วมบิดามารดาเดียวกัน หรือร่วมบิดาเดียวกัน หรือร่วมมารดาเดียวกัน คนในเชื้อสายวงศ์วาน ซึ่งเป็นคำซ้อนเพื่อบรรยายความหมายให้มีความชัดเจนมากขึ้น

ใหญ่โต

“...ตาก็แก้งพูดประชดต่อไปว่า “ไม่เชื่อไอ้หนูลองดูเซ้ ดอกมันสวยงามใหญ่โตก็จริง แต่มันไม่มีสมอหรือก เมื่อฝ้ายมันไม่มีสมอ แล้วตาก็เอาเยื่อเอาใยฝ้ายที่ไหนมาทำด้ายให้ไอ้หนู ได้ตั้งเยอะตั้งแยะแล้ว” ...”

(ฝ้ายคำพระร่วง, น. 46)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำซ้อน คือ คำว่า “ใหญ่โต” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 1358) ให้ความหมายของคำว่า “ใหญ่” หมายถึง โต และคำว่า “โต” สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2556, น. 518) ให้ความหมายของคำว่า “โต” หมายถึง ใหญ่, มีขนาดใหญ่ เมื่อนำมาซ้อนกัน คำว่า “ใหญ่โต” ซึ่งมีความหมายเหมือนคำศัพท์เดิม ซึ่งเป็นคำซ้อนเพื่อบรรยายความหมายให้ชัดเจนมากขึ้น

4. การใช้คำเรียกขาน

คำเรียกขาน เป็นคำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังเพื่อเริ่มสนทนา โดยผู้พูดเลือกใช้คำเรียกขานที่เหมาะสมกับผู้ฟัง คำเรียกขานมีหลายประเภท เช่น คำสรรพนาม คำเรียกญาติ คำเรียกอาชีพ เป็นต้น (นันทิกานต์ จันทร์อภิบาล, 2554, น. 5)

ตัวอย่าง การใช้คำเรียกขานที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

ไอ้หนู

“...ได้เลยไอ้หนู ถ้าอยากนอนค้างด้วยตาก็ไม่หวงหรือ แต่ไอ้หนูคงจะต้องไปนอนที่ห่างหลังเล็กๆ ช่างๆ เรือนตานะ”

(พระร่วงขอพักค้างคืนกับชาวบ้าน, น. 47)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำเรียกขาน คือ “ไอ้หนู” เป็นคำเรียกแทนตัวของพระร่วง

เจ้า

“...พระราชบิดาจึงมีดำริกับพระร่วงว่า “เจ้าร่วง พ่อจะส่งเจ้าไปเรียนวิชาที่เมืองนอกนา เพื่อภาย ภาคหน้าเจ้าจะได้มีวิชาความรู้มารับใช้บ้านเกิดเมืองนอน” ...”

(พระร่วงไปเรียนเมืองนอก, น. 51)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำเรียกขาน คือ “เจ้า” เป็นคำเรียกที่พระราชบิดาเรียกแทนตัวของพระร่วง

5. การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ

คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ วิไลศักดิ์ กิ่งคำ (2556, น. 9) อธิบายว่า เป็นการยืมคำ หมายถึง ภาษาหนึ่งนำเอาคำหรือลักษณะทางภาษาหนึ่งไปใช้ในภาษาของตน ภาษาที่ถูกยืมมามากจะถูกเปลี่ยนแปลงรูปคำ เสียง และความหมายในภาษานั้นใหม่ เพื่อความสะดวกในการออกเสียง และเป็นไปตามลักษณะสำคัญของภาษาผู้ยืม

ตัวอย่าง การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

เปอร์เซ็นต์

“...การแข่งขันวิ่งว่าในครั้งนี้ เจ้าเมืองลับแลงไชยก็ต้องยอมรับความปราชัยต่อพระร่วง และเมืองลับแลงไชยก็ต้องตกมาอยู่ภายใต้ขอบขัณฑสีมาของสุโขทัยแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ในที่สุด...”

(พระร่วงไปวิ่งว่าเมืองลับแล, น. 73)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คือ คำว่า “เปอร์เซ็นต์” ตามพจนานุกรม อังกฤษ-ไทย วิทย์ เทียงบูรณธรรม (2565, น. 632) อธิบายว่า Percent มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินสองคำ คือ Per Centum ที่หมายถึง ต่อหนึ่งร้อย หรือ ทีละ หนึ่งร้อย คำว่า Percent ถ้าแปลตรงตัวได้ว่า per คือ ต่อ, cent คือ ร้อย ดังนั้น Percent คือ เปอร์เซนต์ ร้อยละ ส่วนร้อยต่อร้อย (ทักษิณา สนวนนนท์, 2552, น. 632)

สปีริต

“...โอรสพระร่วงผู้เป็นต้นคิดเอาท่อนไม้พญาจ้าวดำมาทำไม้กวนหม้อข้าวก็เลยต้องแสดง สปีริตรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำ ด้วยการชิมข้าวสีดำในหม้อนั้นให้ไพร่พลดู...”

(พระร่วงขยายดินแดนไปทางทิศตะวันออก, 2565, น. 89)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ คือ คำว่า “สปีริต” ตามพจนานุกรม อังกฤษ-ไทย วิทย์ เทียงบูรณธรรม (2565, น. 824) อธิบายว่า Spirited หมายถึง องอาจ, กล้าหาญ, มีชีวิตชีวา, กระฉับกระเฉง บางตำราแปลว่า วิญญาณ มาจากคำว่า Spiritus ในภาษาละติน

6. อุปมา

อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง ดังนั้น ความเปรียบของภาพพจน์อุปมาประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ คือ ส่วนที่ต้องการเปรียบ ส่วนที่นำมาเปรียบ และคำเชื่อม เช่น ราวกับ เหมือน ประหนึ่ง ดุจ เพื่อเชื่อมให้เข้าใจส่วนที่ต้องการเปรียบชัดเจนยิ่งขึ้น (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560, น. 11)

ตัวอย่าง การใช้อุปมาเปรียบเทียบที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

“...บางคนบอกว่่านอกจากเขาหลวงจะมีลักษณะเหมือนผู้หญิงท้องแก่จนตาย หรือผู้หญิงตายทั้งกลม ยังเหมือนกับพระพุทธรูปนอนตะแคง แต่บางคนบอกว่า นอกจากเขาหลวงจะเหมือนผู้หญิงตายทั้งกลม นอกจากจะเหมือนพระพุทธรูปนอนตะแคง เขาหลวงสุโขทัยยังเหมือนกับรูปร่างของพระแม่ย่านอนตะแคงอีกด้วย...”

(พระร่วงลูกใคร (สำนวนที่ 1), น. 10)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อุปมาเปรียบเทียบ คือ การเปรียบเทียบเขาหลวงสุโขทัยที่มีลักษณะเหมือนผู้หญิงท้องแก่จนตาย หรือผู้หญิงตายทั้งกลม เหมือนกับพระพุทธรูปนอนตะแคง และเหมือนกับรูปร่างของพระแม่ย่านอนตะแคง คำที่บ่งบอกว่าเป็นการใช้อุปมาเปรียบเทียบ คือ คำว่า “เหมือน”

“...เฮ้า นิ่ง ล่อง ล่าม เมื่อพระลือปล่อยยาวว พระร่วงก็วิ่งขนานไปกับเขาหลวงที่ค่อนข้างตรงดุงไม้บรรทัดนั้นไปในเวลาเดียวกัน”

(พระร่วงวิ่งว่่าวกับหลุมกระโปกพระร่วง, น. 25)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อุปมาเปรียบเทียบ คือ การเปรียบเทียบเขาหลวงที่ตรงดุงไม้บรรทัด คำที่บ่งบอกว่าเป็นการใช้อุปมาเปรียบเทียบ คือ คำว่า “ดุง”

7. อุปลักษณ์

อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบของสองสิ่งทีโดยธรรมชาติแล้วแตกต่างกัน แต่นำมาเปรียบเหมือนกับว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” เป็นตัวเชื่อม (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560, น. 11)

ตัวอย่าง การใช้อุปลักษณ์เปรียบเทียบที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ชำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

“...พระเจ้าจันทรราชาอยากจะชวนผู้หญิงคนนี้อยู่ด้วยกันที่เมืองสุโขทัย แต่นางก็ป่วยเบี่ยงไม่ยอมไป เพราะแท้จริงแล้วนางมิใช่มนุษย์ แต่นางเป็นธิดาของพญานาคราช เมื่อนางป่วยเบี่ยงดังนั้น พระเจ้าจันทรราชาจึงตัดสินพระทัยกลับเมืองสุโขทัยแต่เพียงลำพัง ก่อนจากกัน พระเจ้าจันทรราชาได้ทรงมอบฝักรัตตกัมพลพร้อมกับพระธำมรงค์ให้นาง เป็นตัวแทนแห่งความรักของพระองค์...”

(พระร่วงลูกไคร (สำนวนที่ 3), น. 18)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบ คือ การเปรียบฝักรัตตกัมพลกับพระธำมรงค์เป็นตัวแทนแห่งความรัก คำที่บ่งบอกว่าเป็นการใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบ คือ คำว่า “เป็น”

“...นางนาคก็คลอตุลออกมาเป็นฟองไข่คล้ายดังธรรมชาติของนาค แต่ในขณะที่เดียวกันก็เป็นฟองไข่ที่ไม่เหมือนกับธรรมดาโดยทั่วไป ดังนั้น ถึงแม้จะรักแสนรัก ห่วงแสนห่วงขนาดไหน ลูกก็คือดวงใจของแม่ เพื่อความปลอดภัยของลูกน้อย นางจำเป็นต้องฝากฟองไข่น้อยไว้กับเทพดา...”

(พระร่วงลูกไคร (สำนวนที่ 3), น. 18)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบ คือ การเปรียบลูกคือดวงใจของแม่ คำที่บ่งบอกว่าเป็นการใช้อุปลักษณะเปรียบเทียบ คือ คำว่า “คือ”

8. บุคลาธิษฐาน

บุคลาธิษฐานหรือบุคคลวัต คือ ภาพพจน์ที่นำสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม มาทำกริยาอาการ หรือมีความรู้สึกนึกคิดเหมือนมนุษย์ (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560, น. 14)

ตัวอย่าง การใช้บุคลาธิษฐานที่พบจากเรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนานของนายเคียง ขำนิ (2565) มีดังต่อไปนี้

“...น้องชายของเจ้าร่วงซึ่งเป็นตุ๊กตาไม้ มันเดินไม่ได้มันวิ่งไม่ได้ มันเอาแต่ชี้หลังเจ้าร่วงทั้งวัน เจ้าร่วงเลยเอาน้องซึ่งเป็นตุ๊กตาไม้ลงจากหลัง แล้วจับน้องกระแทกจิ้งๆ ลงไปบนพื้นดิน พร้อมกับพูดว่า “มึงเดินเองมั่งตุ้ มึงเดินเองมั่งตุ้ เดิน เดิน เดิน” เมื่อพระร่วงพูดขาดคำ ความมหัศจรรย์ก็เกิดขึ้น เพราะจากตุ๊กตาไม้ที่ไม่มีชีวิตมันกลับกลายเป็นเดินได้ดื้อกเดกๆ ขึ้นมา ท่ามกลางความตกตะลึง”

(พระร่วงได้น้องชาย, น. 23)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้บุคลาธิษฐาน คือ “น้องชายของเจ้ารวงซึ่งเป็นตุ๊กตาไม้ มันเดินไม่ได้มันวิ่งไม่ได้ มันเอาแต่ชี้หลังเจ้ารวงทั้งวัน” และ “จากตุ๊กตาไม้ที่ไม่มีชีวิตมันกลับกลายเป็นเดินได้ต๊อกแต๊กๆ ขึ้นมา” เพราะน้องชายของพระรวงเป็นตุ๊กตาไม้ แต่สามารถชี้หลังพระรวงได้ และสามารถเดินได้เหมือนกับคนปกติราวกับมีชีวิตชีวาขึ้นมาทันที

9. อติพจน์

อติพจน์ คือ ภาพพจน์ที่ใช้คำพูดกล่าวเกินความจริง นักเขียนจะใช้อติพจน์เพื่อบรรยายอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร หรือเพื่อบอกว่าสิ่งที่กล่าวถึงมีปริมาณมาก (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560, น. 14)

“...พระรวงเอาไม้เซ็ดตุ๊กที่มีชีวิตอยู่ด้วยนั้นไปปักดิน “จิ้ง” และพระรวงก็ร้องบอกกับ กิ่งไม้ตายๆ ที่มีชีวิตนั้น ว่า “แตกเลย มึงแตกใบเลย” พอพระรวงพูดจบเท่านั้นแหละ ไม้เซ็ดตุ๊กตายๆ แห่งๆ ที่มีชีวิตอยู่ มันกลับแตกกิ่งแตกก้านเจริญขึ้นเป็นไม้พุ่มน้อยๆ ในตอนแรกเริ่ม...”

(พระรวงปวดท้องช้ำกับไม้เซ็ดตุ๊กพระรวง, น. 35)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อติพจน์ คือ “พระรวงก็ร้องบอกกับกิ่งไม้ตายๆ ที่มีชีวิตนั้น ว่า “แตกเลย มึงแตกใบเลย” พอพระรวงพูดจบเท่านั้นแหละ ไม้เซ็ดตุ๊กตายๆ แห่งๆ ที่มีชีวิตอยู่ มันกลับแตกกิ่งแตกก้านเจริญขึ้นเป็นไม้พุ่มน้อยๆ ในตอนแรกเริ่ม” เพราะเป็นแค่การร้องบอก แต่กิ่งไม้ที่แห้งตาย กลับแตกกิ่งก้านเจริญขึ้นเป็นพุ่มไม้ ซึ่งในปัจจุบันถือว่ามีความเป็นไปได้ยาก ข้อความข้างต้นนี้ จึงเป็นการกล่าวเกินความจริง

“... พอพระรวงพูดประโยคที่ว่า “โยมอย่าไปไหนหนา โยมคอยอยู่ตรงนี้หนา คอยอยู่ตรงนี้หนา” จบ พระยาเดโชขุนนางจอมขมังเวทย์ของขอมขแมร์ก็จำต้องนั่งรอพระรวง โดยมีอาจขยับเขยื้อนกายของตนไปไหนได้อีกเลย ท่านจำต้องคอยพระรวงจากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี และคอยจนกระทั่ง 800 ปีผ่านไปแล้ว ท่านก็ยังคงคอยต่อไป เพราะร่างของพระยาเดโชขุนนาง ขอมขแมร์ผู้นี้ ได้กลับกลายเป็นหิน...”

(พระรวงกับขอมดำดิน, น. 60)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏการใช้อติพจน์ คือ “โยมอย่าไปไหนหนา โยมคอยอยู่ตรงนี้หนา คอยอยู่ตรงนี้หนา พระยาเดโชขุนนางจอมขมังเวทย์ของขอมขแมร์ก็จำต้องนั่งรอพระรวง โดยมีอาจขยับเขยื้อนกายของตนไปไหนได้อีกเลย ท่านจำต้องคอยพระรวงจากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี และคอยจนกระทั่ง 800 ปีผ่านไปแล้ว ท่านก็ยังคงคอยต่อไป เพราะร่างของพระยาเดโชขุนนาง ขอมขแมร์ผู้นี้ ได้กลับกลายเป็นหิน” เพราะเป็นแค่การพูดธรรมดา แต่พระยาเดโชกลับไม่สามารถขยับเขยื้อน

ความเข้าใจ ความคิด ความเชื่อ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ทำให้เกิดความรัก และความภาคภูมิใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวรรณกรรมท้องถิ่น จึงมีความเป็นเอกลักษณ์ มีรูปแบบลีลาการเขียนที่น่าค้นหา และควรค่าแก่ศึกษาต่อไป

อภิปรายผล

การศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ มีศิลปะการใช้ภาษา จำนวน 10 ประเภท ได้แก่ การใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน การใช้คำเรียกขาน การใช้คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน อติพจน์ และสัทพจน์ ซึ่งเป็นลีลาศิลปะการใช้ภาษาที่น่าสนใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ เกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม หรือเกิดอรรถรสในการอ่าน และมีความโดดเด่นด้วยการผสมผสานภาษาถิ่นสุโขทัยกับภาษากลาง ที่ควรค่าแก่การศึกษาแล้ว ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลณี ศรีธธา (2551) ศึกษา เรื่อง การใช้ภาษาในวรรณกรรมเรื่องอานามสยามยุค ผลการวิจัยพบว่า ด้านการใช้คำมีการใช้คำบอกสี เสียง แสง การใช้คำบอกอารมณ์ ความรู้สึก การใช้คำซ้ำ การใช้คำซ้อน และการใช้การหลกคำ ซึ่งการใช้คำเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านได้อรรถรส และเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับเหตุการณ์ของเรื่อง ด้านการใช้ประโยค มีการใช้ประโยคสั้น ประโยคยาว และประโยคคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ ซึ่งท่วงทำนองการนำเสนอประโยคส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการใช้ประโยคยาว คือ เลือกใช้ประโยคที่มีรายละเอียดมากมาพรรณนา จึงทำให้ประโยคมีขนาดยาว มีการเลือกสรรถ้อยคำ และข้อความในประโยคให้ผู้อ่านตีความได้ง่าย ด้านการใช้ภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ภาพพจน์อุปมา อุปลักษณ์ อติพจน์ นามมัย ปฏิรูปพจน์ และสมพจน์นัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา วิรัตน์เกษม (2556) ศึกษา เรื่อง ศิลปะการใช้คำเชิงสร้างสรรค์ในวรรณคดีไทย ฉบับคัดสรรเพื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้คำศัพท์ที่เป็นศิลปะทางภาษานั้นมี 2 ลักษณะ คือ คำไวพจน์ และคำศัพท์สูง 2) การเล่นคำมีลักษณะการใช้ 3 ลักษณะ คือ การซ้ำ การซ้อนคำ และการเล่นเสียงของคำ และ 3) การใช้คำสัมผัส มีลักษณะการใช้ 2 ประการ คือ สัมผัสสระและสัมผัสอักษร ซึ่งข้อมูลวรรณคดีนำมาศึกษานั้น เป็นการตัดเฉพาะตอนที่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งในข้อมูลนั้นมีศิลปะการใช้คำที่เป็นองค์ความรู้ชุดใหญ่ที่ยังสามารถศึกษาได้อีกหลายแง่มุม ทั้งยังสามารถสอนและศึกษาค้นคว้าได้ไม่รู้จบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

จากผลการศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ ทำให้ทราบถึงศิลปะการใช้ภาษาที่มีความน่าสนใจ

และโดดเด่นทางด้านภาษา ดังนั้น ควรมีการนำวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัยในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ มาเป็นสื่อการเรียนการสอนหลักภาษาที่สอนเกี่ยวกับการใช้ภาษา ให้ศึกษาว่ามีการใช้ภาษาแบบใดบ้าง และเรียนรู้การใช้ภาษาหรือภาพพจน์ เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ และเห็นแบบอย่างที่ดีในด้านการใช้ภาษาที่มีตัวบทที่น่าสนใจ เพราะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นของจังหวัดสุโขทัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัย ในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ ในด้านอื่นๆ เช่น การศึกษาภาพสะท้อนสังคม การศึกษาข้อคิดจากบทอ่าน กลวิธีการเขียน เป็นต้น

2.2 ควรมีการนำวรรณกรรมท้องถิ่นสุโขทัย เรื่อง พระร่วง พระลือ วีรบุรุษสุโขทัย ในตำนาน ของนายเคียง ชำนิ ไปพัฒนาเป็นนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น ความสามารถในการอ่านจับใจความ ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- เคียง ชำนิ. (2565). *หนังสืออ่านสร้างเสริมประสบการณ์ เรื่อง พระร่วงพระลือ วีรบุรุษสุโขทัย ในตำนาน*. พิษณุโลก: การพิมพ์ต่อทคอม.
- ทักษิณา สวานานนท์. (2552). *พจนานุกรมเบื้องต้น อังกฤษ-ไทย Oxford Basic English Dictionary*. กรุงเทพฯ: อีแอลที เอ็ดดูเคชัน (ไทยแลนด์).
- นันทิกานต์ จันทร์อภิบาล. (2554). *การใช้คำเรียกขานคู่สนทนาที่ไม่คุ้นเคย* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ภัทรสุดา นาคสุข. (2564). *การพัฒนาความสามารถทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการสอน 5W1H ร่วมกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลาง* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- มนชิตา หนูแก้ว. (2562). *กลวิธีในการนำเสนอเนื้อหาและการใช้ภาษาในนวนิยาย ของ รอมแพง* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- พรทิพย์ วนรัฐกาล. (2553). *ศิลปะและกลวิธีการเขียน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รสริน ดิษฐบรรจง. (2555). *หลักการอ่านการเขียนคำไทย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). *การใช้ภาพพจน์ในนิยายสารท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วราลี ศรีธธา. (2551). การใช้ภาษาในวรรณกรรมเรื่องอานามสยามยุค. *วารสารภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย*, 2(4), น. 191-206.
- วัฒนชัย หมั่นยิ่ง. (2565ก). *พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- _____. (2565ข). ระบบเสียงและโครงสร้างพยางค์ในภาษาถิ่นสุโขทัย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 22(3), น. 447-472.
- วิเชียร เกษประทุม. (2558). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2556). *ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2565). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์ที่สุด SE-ED'S MODERN ENGLISH-THAI DICTIONARY (COMPLETE & UPDATED) SUPER-MINI EDITION*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล และวสันต์ รัตนโกคา. (2559). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร* (พิมพ์ครั้งที่ 61). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์.
- สุพัตรา วิรัตน์เกษม. (2556). *ศิลปะการใช้คำเชิงสร้างสรรค์ในวรรณคดีไทยฉบับคัดสรรเพื่อการเรียน การสอนระดับประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).